

Το Ποντιακό ζήτημα στο διεθνές περιβάλλον

Φάνης Μαλκίδης, Λέκτορας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης-Τακτικό μέλος της International Association of Genocide Scholars.

Ομιλία στις εκδηλώσεις των Συλλόγων « Παναγία Σουμελά» και « Ποντιακή Εστία» Βοστώνης ΗΠΑ.

Το Ποντιακό ζήτημα, η γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου, μία από τις πρώτες γενοκτονίες του 20^{ου} αιώνα είναι ένα από τα μεγάλα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας τα οποία παραμένουν ατιμώρητα, όταν ένα σημαντικό τμήμα ενός έθνους που ζούσε στα εδάφη του οθωμανικού κράτους δολοφονήθηκε. Αυτοί που επέζησαν, εκποτίσθηκαν μέσα σε απάνθρωπες συνθήκες, οι οποίες είχαν προετοιμασθεί για την εξόντωσή του, χιλιάδες άλλοι εξισλαμίσθηκαν και παρέμειναν χωρίς ταυτότητα στην κεμαλική Τουρκία, ενώ τα υπολείμματα της μαζικής δολοφονίας έγιναν πρόσφυγες σε όλο τον πλανήτη.

Οι ελληνικοί πληθυσμοί που ζούσαν στον Πόντο συνιστούν ένα λαό, με την έννοια του δικαίου των εθνών, που έχει το δικαίωμα να αποφασίζει ελεύθερα για τις τύχες του, πάνω στη βάση τόσο των γενικών κανόνων διεθνούς δικαίου, όσο και των ειδικών υποχρεώσεων που αποδέχτηκε η Τουρκία. Οι Έλληνες του Πόντου συνιστούν αναμφισβήτητα μια ομάδα, σύμφωνα με τον κανόνα που απαγορεύει τη γενοκτονία και είναι αναμφισβήτητο το συμπέρασμα ότι αποτελούν ένα κομμάτι ενός λαού, του ελληνικού που προστατεύεται, γεγονός ότι συνεπάγεται αναγκαία ότι είναι επίσης μια ομάδα, της οποίας η καταστροφή απαγορεύεται από το σχετικό η γενοκτονία κανόνα.

Η έννοια «γενοκτονία εκφράζεται για πρώτη φορά το 1944 από τον Πολωνό εβραϊκής καταγωγής Raphael Lemkin (Ραφήλ Λέμκιν) -πριν από τον όρο «Γενοκτονία» υπήρχε ο όρος «Εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας»- και αναδείχθηκε λίγο πριν από τη Δίκη της Νυρεμβέργης, κατά των πρωταιτίων της εξολόθρευσης των Εβραίων από τους Γερμανούς Ναζί. Η νομική έννοια της

Η φωνή της Ελληνίδας και του Έλληνα Μετανάστριας/η

ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

www.metanastis.com

«Γενοκτονίας» εφαρμόστηκε στην δίκη της Νυρεμβέργης (και του Τόκιο) και αναφέρεται σε έναν ορισμένο τύπο εγκλήματος πολέμου που έως τότε ήταν σχεδόν ασήμαντος, ή μάλλον ακριβέστερα αποδίδεται στην πρώτη νομικά καταχωρημένη διάπραξη αυτού του εγκλήματος: την συστηματική εξόντωση κάποιων «κατώτερων» λαών στην Ευρώπη από τους Ναζί. Το έγκλημα αυτό που νομικά ορίζεται ως «γενοκτονία» έχει ως αφετηρία του τον ρατσισμό και απλώς αποτελεί την λογική και μοιραία του συνέπεια όταν εκείνος μπορέσει να αναπτυχθεί ελεύθερα, όπως συνέβη στην περίπτωση της ναζιστικής Γερμανίας.

Η πρακτική και το όλο πνεύμα της Γενοκτονίας στηρίχθηκε επάνω στα εξής αυθαίρετα «αξιώματα»: Ιεράρχηση των πολιτισμών, υπάρχουν κάποιοι που είναι «ανώτεροι» και κάποιοι που είναι «κατώτεροι» και μόνο ένας πολιτισμός δικαιούται να βρίσκεται στην κορυφή.

Πρόβλημα στη δίκη των κατηγορούμενων για γενοκτονία μπορεί να υπήρχε, αφού δίχως ισχύων νόμο δεν υπάρχει τιμωρία, αφού όρος «γενοκτονία» δεν υπήρχε εκείνη την περίοδο και έτσι η τιμωρία και καταδίκη εκείνων ήταν υπό αμφισβήτηση. Το ποινικό δίκαιο, για να εξασφαλίσει τη δίκαιη μεταχείριση των κατηγορουμένων δεν μπορούσε να δράσει αναδρομικά, από την άλλη πλευρά όμως ήταν διαπιστωμένο πως σε όλα τα νομικά πλαίσια δεν υπήρχε η τιμωρία της δολοφονίας. Εξάλλου, πολλά από τα διαπραγμένα εγκλήματα ήταν τόσο απάνθρωπα που δεν μπορούσε εκ των προτέρων να τα αναλογιστεί ο μηχανισμός ελέγχου ώστε να προνοήσει με νόμους γι' αυτά.

Ο ελληνικός όρος γενοκτονία είναι ταυτόσημος με τον διεθνώς χρησιμοποιούμενο όρο genocide που προέρχεται από την ελληνική λέξη γένος και το λατινικό ρήμα *caedere* (=φονεύω).

Η γενοκτονία σημαίνει τη μεθοδική εξολόθρευση, ολική ή μερική, μιας εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής ομάδας, αφορά ένα έγκλημα που αποβλέπει στη συστηματική, με βίαια ως επί το πλείστον μέσα, επιδιωκόμενη εξόντωση ολόκληρης φυλής ή τμήματος αυτής σε ορισμένο τόπο και πρόκειται για ένα πρωτογενές έγκλημα, το οποίο δεν έχει συνάρτηση με πολεμικές συγκρούσεις. Η γενοκτονία αποτελεί το βαρύτερο έγκλημα σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, για το οποίο μάλιστα δεν υπάρχει παραγραφή. Αυτός ο οποίος διαπράττει τη γενοκτονία δεν εξοντώνει μια ομάδα για κάτι που έκανε, αλλά για κάτι που είναι. Η γενοκτονία μπορεί να επιδιωχθεί είτε με σειρά ομαδικών φόνων, όλων ή σχεδόν όλων των μελών μιας φυλής, είτε με συστηματική εξασθένιση αυτής (με διάφορα μέσα) μέχρι τη βαθμιαία εξάλειψή της φυλής. Στα βίαια δε μέσα αυτά περιλαμβάνονται και σειρά απαγορευτικών μέτρων επί εθνικών, θρησκευτικών, γλωσσικών, ηθικών, ιστορικών ή άλλων παραδόσεων προκειμένου να επέλθει διαφοροποίηση ή αλλοίωση της ομάδας με βέβαιη με την πάροδο του χρόνου απώλεια του εθνικού και φυλετικού γνωρίσματός της. Ωστόσο, η απόδοση του όρου για μια συγκεκριμένη ενέργεια, οργανωμένου χαρακτήρα, ενέχει υποκειμενικά κριτήρια και τα τελευταία χρόνια έχει προκαλέσει αρκετές φορές διάσταση απόψεων.

Η φρίκη και ο αποτροπιασμός που προκάλεσε η συστηματικά οργανωμένη από τους Ναζί προσπάθεια εξόντωσης των Εβραίων, των Τσιγγάνων (Ρομ), των Σλάβων και άλλων ομάδων, πριν και κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ώθησε τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ να χαρακτηρίσει επίσημα τη γενοκτονία ως έγκλημα που τιμωρείται με βάση το Διεθνές Δίκαιο. Έτσι ο όρος αυτός απετέλεσε και το κύριο κατηγορητήριο όρο στη Δίκη της Νυρεμβέργης. Ειδική σύμβαση, που ενέκρινε η συνέλευση την 9^η Δεκεμβρίου του 1948 -τέθηκε σε ισχύ από την 12^η Ιανουαρίου 1951- όρισε ότι οι δράστες τέτοιου εγκλήματος (είτε είναι όργανα ενός κράτους, στρατιωτικοί ή πολιτικοί υπάλληλοι, είτε απλοί πολίτες) πρέπει να θεωρούνται προσωπικά και ατομικά υπεύθυνοι για το έγκλημα αυτό και να δικάζονται από τα δικαστήρια του τόπου όπου διαπράχθηκαν τα εγκλήματα ή από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ). Το ΔΠΔ βάσει των δύο άρθρων την 28^η Μαΐου 1951 θεσμοθετεί το αδίκημα της γενοκτονίας αναφέροντας τα εξής: «Γενοκτονία σημαίνει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες πράξεις οι οποίες διαπράττονται με την πρόθεση καταστροφής, εν όλω ή εν μέρει, μίας εθνικής,

εθνοτικής, φυλετικής ή θρησκευτικής ομάδας, ως τέτοιας: α) ανθρωποκτονία με πρόθεση μελών της ομάδας β) πρόκληση βαριάς σωματικής ή διανοητικής βλάβης σε μέλη της ομάδας γ) με πρόθεση επιβολής επί της ομάδας συνθηκών ζωής υπολογισμών να επιφέρουν τη φυσική καταστροφή της εν όλω ή εν μέρει δ) επιβολή μέτρων που σκοπεύουν στην παρεμπόδιση των γεννήσεων εντός της ομάδας ε) δια της βίας μεταφορά παιδιών της ομάδας σε άλλη ομάδα». Επίσης αναφέρεται ότι «οι παρακάτω αξιόποινες πράξεις τιμωρούνται: Γενοκτονίας, συνωμοσία προς διάπραξη γενοκτονίας, έμμεσα ή άμεσα, η απόπειρα διάπραξης γενοκτονίας και η συμμετοχή σε γενοκτονία».

Η σφαγή των ελληνικών πληθυσμών στον Πόντο συνιστά γενοκτονία με την έννοια της Σύμβασης της 9ης Δεκεμβρίου 1948 της οποίας οι διατάξεις, που καταδικάζουν τη γενοκτονία, είναι δηλωτικές δικαίου. Οι πράξεις δολοφονίας μελών μιας ομάδας, σοβαρών προσβολών της φυσικής ή πνευματικής τους ακεραιότητας και υποβολής της ομάδας σε συνθήκες διαβίωσης στοχεύουν στο να επιφέρουν την καταστροφή της ξεπηδούν άφθονες και ξεκάθαρα από τις πηγές. Οι έρευνες έχουν αποδείξει ότι οι σφαγές που διαπράχτηκαν από το 1914 ως το 1924, συνιστούν την πιο ακραία εκδήλωση μιας πολιτικής εθνοκάθαρσης των Ελλήνων του Πόντου. Επίσης υπάρχει ιδιαίτερη πρόθεση να καταστραφεί η ομάδα σαν τέτοια, γεγονός που συνιστά την ιδιαιτερότητα του εγκλήματος της γενοκτονίας. Από τις μαρτυρίες και τα έγγραφα, αποδεικνύεται πράγματι μια συστηματική πολιτική εξολόθρευσης των ελληνικών πληθυσμών, η οποία αποκαλύπτει την ιδιαίτερη πρόθεση που αναφέρεται στο άρθρο II της Σύμβασης της 9ης Δεκεμβρίου 1948. Αυτή η πολιτική εκφράστηκε με πράξεις που ο άμεσος καταλογισμός τους στις τουρκικές ή οθωμανικές αρχές δεν επιδέχεται αμφισβήτηση. Παράλληλα εκτός από τις αγριότητες που διαπράχτηκαν από τις επίσημες αρχές, αυτές οι αρχές παρακίνησαν κατ' επανάληψη και μάλιστα με τη βοήθεια μιας επικίνδυνης προπαγάνδας, πληθυσμούς, να εκτελέσουν πράξεις γενοκτονίας σε βάρος των Ελλήνων. Οι αρχές δεν επενέβησαν για να σταματήσουν τις σφαγές, αν και είχαν τα μέσα να εμποδίσουν τη συνέχισή τους

Η φωνή της Ελληνίδας και του Έλληνα Μετανάστριας/η

ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

www.metanastis.com

και να τιμωρήσουν τους ενόχους. Σ' αυτό το σημείο υπάρχει παρότρυνση στη διάπραξη του εγκλήματος και μια ένοχη παθητικότητα, που πρέπει και αυτές να καταδικαστούν όπως η άμεση εκτέλεση των πράξεων που περιλαμβάνονται στην απαγόρευση της γενοκτονίας. Από τα αποδεικτικά στοιχεία συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι λόγοι (εξέγερση, προδοσία.) που επικαλέστηκε η τουρκική κυβέρνηση για να δικαιολογήσει τις σφαγές είναι αβάσιμοι και δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τις σφαγές που διαπράχτηκαν.

Το ζήτημα της γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού και όλου του Ελληνισμού της Ανατολής αποτελεί σημαντικό θέμα για όλη τη διεθνή κοινότητα. Οι ενέργειες και οι κινήσεις των Ελλήνων και των Φιλελλήνων στις ΗΠΑ αποτελούν οδηγό για την περαιτέρω ανάδειξη του ζητήματος και για την απόδοση της δικαιοσύνης, ως απαραίτητης προϋπόθεσης για η φιλία και τη συνεργασία μεταξύ του ελληνικού και του τουρκικού λαού.

24.05.2007

fmalkidi@bscc.duth.gr